

Nordic Campbell Center

Socialudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

MODTAGET

23 NOV. 2007 9 40

Den Centrale Indlevering

22. november 2007

Socialforskningsinstituttet
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K

Telefon 33 48 08 00
E-mail mek@sfi.dk
www.nc2.net

Til alle medlemmer af socialudvalget

Hermed fremsendes den systematiske forskningsoversigt *Cognitive behavioral therapy for men who physically abuse their female partner*, der er udarbejdet af Geir Smedslund, Asbjørn Steiro, Aina Windsvold, Jocelyne Clench-Aas og Terese Dalsbo med støtte fra Nordisk Campbell Center.

Systematiske forskningsoversigter undersøger, hvad der virker eller ikke virker i socialpolitikken. Den foreliggende publikation ser nærmere på den eksisterende viden om effekten af behandling af voldelige mænd.

Campbell-forskningsoversigten er en elektronisk publikation, som udgives sammen med en serie formidlende tekster. Til hver forskningsoversigt udarbejdes der en pressemeddelelse, en enkelt-sidet resultatoversigt samt en 3-sidet artikel, som giver praktikere let og hurtig adgang til de væsentligste konklusioner i forskningsoversigten. Sammen med selve forskningsoversigten vedlægges disse formidlende produkter til orientering.

Alle Campbell-forskningsoversigter kan hentes gratis fra Nordisk Campbell Centers hjemmeside www.nc2.net.

Forskningsoversigten, pressemeddelelse, resultatoversigt og artikel fremsendes alle i 34 eksemplarer. De bedes fordelt til medlemmer og suppleanter i det kommende socialudvalg.

Med venlig hilsen

Mads Andersen Høg
Formidlingskoordinator

PRESSEMEDDELELSE

23. november 2007

UKLART OM KOGNITIV ADFÆRDSTERAPI STOPPER MÆNDS VOLD MOD KVINDER

Kognitiv adfærdsterapi er en internationalt meget udbredt behandlingsform til mænd, der er voldelige over for deres partner. Men den bedste forskning på området kan ikke dokumentere nogen positiv effekt af denne behandling. Undersøgelser af behandlingen peger ganske enkelt i forskellige retninger. Det viser en ny systematisk forskningsoversigt støttet af Nordisk Campbell Center.

Vold mod kvinder kan antage mange forskellige former – psykisk, seksuel eller fysisk – men uanset hvilken form volden har, har det alvorlige konsekvenser fysisk såvel som psykisk og socialt. Volden har også konsekvenser for de børn, som er vidner til volden. Undersøgelser viser, at hovedparten af de voldelige mænd, selv har overværet eller været udsat for vold i deres barndom.

Desværre ved man ikke ret meget om, hvilke behandlingsformer som kan få mænd til at holde op med at slå deres partner. Den manglende viden på området er et problem, som har direkte konsekvenser for kvinder og familier her og nu.

Psykolog Per I. Hensen fra behandlingstilbuddet *Dialog mod vold* pointerer, at partnervold er et problem, der findes i alle befolkningsgrupper. Derfor er det ifølge Hensen vigtigt at finde ud af, hvilken form for behandling der virker – og på hvem. Der mangler effektmålinger på dette område.

- Yderligere oplysninger:** Seniorforsker Geir Smedslund, tlf: +47 23 25 51 55, mail: Geir.Smedslund@kunnskapssenteret.no
NC2 direktør Merete Konnerup, tlf: 33 69 77 70, mail: mek@sfi.dk
Psykolog Per I. Hensen, tlf: 35 39 72 42, mail: pih@askovgaarden.dk
- Udgivelse:** Smedslund G, Dalsbø TK, Steiro A, Winsvold A, Clench-Aas J: *Cognitive behavioural therapy for men who physically abuse their female partner*. Denne forskningsoversigt er også udgivet i Cochrane Library.
- Omfang/pris:** Netudgivelse – kan downloades gratis fra www.nc2.net

Resultatsammenfatning

Nordisk Campbell Center

23. november 2007

Reference

Smedslund G, Dalsbø TK, Steiro A, Winsvold A, Clench-Aas J:
Cognitive behavioural therapy for men who physically abuse their female partner. Denne forskningsoversigt er også udgivet i Cochrane Library.

Formål

Formålet med denne Campbell-forskningsoversigt er at vurdere effekterne af kognitiv adfærdsterapi og lignende indsatser over for mænd, der er fysisk voldelige over for deres kvindelige partner.

Hvad konkluderer forskningsoversigten?

Forskerne er ikke i stand at påvise en entydig effekt af kognitiv adfærdsterapi til voldelige mænd. Resultaterne af forskningen er indbyrdes modstridende.

Særlige forhold ved de enkelte undersøgelser kan være afgørende for, hvordan terapien udføres og dermed også på terapiens effekt, men på nuværende grundlag er det ikke muligt at bedømme, hvilke variationer der er udslagsgivende. Fordi undersøgelserne peger i forskellige retninger, kan man altså ikke afvise, at visse variationer af terapien både kan have positive og negative virkninger.

Forskerne har fundet seks effektstudier, som tilsammen involverer 2343 personer. Alle disse er lodtrækningsforsøg fra USA. Fire af undersøgelserne sammenligner en gruppe mænd, der får kognitiv adfærdsterapi, med en kontrolgruppe, der ingen behandling får, men i stedet bliver prøveløsladt, gennemgår samfundstjeneste eller overvåges. De to øvrige sammenligner kognitiv adfærdsterapi med andre behandlingsformer (processuel psykodynamisk gruppebehandling og facilitationsgruppe).

Efter behandlingsforløbet (en periode på op til 26 uger og en opfølgingsperiode på 1-2 år) måles graden af fornyet vold.

Særligt for forskere

Forskerne understreger vigtigheden af at undersøge hvilke behandlingsformer, der kan medvirke til at begrænse partnervold. De efterlyser flere og større lodtrækningsforsøg i forbindelse med behandlingsformer til voldelige mænd i hele verden.

Publikation

Smedslund G, Dalsbø TK, Steiro A, Winsvold A, Clench-Aas J: *Cognitive behavioural therapy for men who physically abuse their female partner*. Campbell 2007. Denne forskningsoversigt er også udgivet i Cochrane Library.

Denne artikel bygger på en systematisk forskningsoversigt støttet af Nordisk Campbell Center.

Se desuden www.nc2.net

UKLART OM KOGNITIV ADFÆRDSTERAPI STOPPER MÆNDS VOLD MOD KVINDER

Kognitiv adfærdsterapi er en internationalt meget udbredt behandlingsform til mænd, der er voldelige over for deres partner. Men den bedste forskning på området kan ikke dokumentere nogen positiv effekt af denne behandling. Undersøgelser af behandlingen peger ganske enkelt i forskellige retninger. Det viser en ny systematisk forskningsoversigt støttet af Nordisk Campbell Center.

Ifølge Per I. Hensen fra Dialog mod Vold er frafald et stort problem, når voldelige mænd melder sig frivilligt til behandling. Derfor er det vigtigt at sammenligne effekten af behandlingen for mænd, der har fået en betinget dom med vilkår om behandling, med mænd, der frivilligt går i behandling.

Vold i parforhold – et udbredt og alvorligt problem

Vold i parforhold er et alvorligt problem i hele verden, og det går særligt ud over kvinder. Ifølge Verdenssundhedsorganisationen (WHO) er partnervold den mest almindelige form for vold, som kvinder udsættes for. Det er imidlertid svært at danne sig et samlet overblik over problemet og at gøre noget ved det, fordi denne type vold hovedsageligt forekommer inden for hjemmets fire vægge, og fordi få kvinder anmelder volden.

Volden kan antage forskellige former - psykisk, seksuel eller fysisk - men uanset hvilken form for vold, en kvinde udsættes for, har det alvorlige konsekvenser fysisk såvel som psykisk og socialt. Denne forskningsoversigt fokuserer udelukkende på fysisk vold begået af mænd mod deres kvindelige partner.

Vold i hjemmet har også konsekvenser for de børn, som er vidner til volden. Undersøgelser viser, at hovedparten af de voldelige mænd, selv har overværet eller været udsat for vold i deres barndom.

Udbredt behandling – ingen dokumenteret effekt

Kognitiv adfærdsterapi er en meget udbredt behandlingsform til voldelige mænd. Det er en terapiform, der er rettet mod at ændre tanke- og handlingsmønstre. Målet med behandlingen er at tilvejebringe forandringer i de voldelige mænds opfattelse af vold og de omstændigheder, der fører til vold, for at bryde den kæde af begivenheder, der går forud for volden.

Formålet med denne forskningsoversigt er at undersøge om kognitiv adfærdsterapi kan få mænd til at holde op med at slå deres partner. Det er vigtigt at få afklaret dette, for brugen af virkningsløse eller måske ligefrem skadelige behandlingsformer kan få alvorlige konsekvenser for de kvinder, der fortsat risikerer at blive udsat for vold.

Forskningsoversigten inkluderer den aktuelt bedste forskning på området. Alligevel er det ikke muligt at påvise en entydig effekt af kognitiv adfærdsterapi til voldelige mænd. Resultaterne af forskningen er indbyrdes modstridende. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at behandlingen *ikke* virker. Det er bare ikke muligt på nuværende grundlag at vide om behandlingen virker, om den ikke har nogen effekt, eller om den er direkte skadelig.

Om forskningsoversigten

Forskerne bag forskningsoversigten har indsamlet de bedste undersøgelser fra hele verden. De har fundet seks effektstudier, som tilsammen involverer 2343 personer. Alle disse er fra USA.

Fire af undersøgelserne sammenligner en gruppe mænd, der får kognitiv adfærdsterapi, med en kontrolgruppe, der ingen behandling får, men i stedet bliver prøveløsladt, gennemgår samfundstjeneste eller overvåges. De to øvrige sammenligner kognitiv adfærdsterapi med andre behandlingsformer (processuel psykodynamisk gruppebehandling og facilitationsgruppe). Efter behandlingsforløbet (en periode på op til 26 uger og en opfølgingsperiode på 1-2 år) måles graden af fornyet vold.

Undersøgelserne giver samlet set intet entydigt billede af virkningen af den kognitive adfærdsterapi til voldelige mænd, fordi de peger i forskellige retninger. Særlige forhold ved de enkelte undersøgelser kan være afgørende for, hvordan terapien udføres og dermed også på terapiens effekt, men på nuværende grundlag er det ikke muligt at bedømme, hvilke variationer der er udslagsgivende. Fordi undersøgelserne peger i forskellige retninger, kan man altså ikke afvise, at visse variationer af terapien både kan have positive og negative udslag.

Tvang eller frivillig deltagelse?

En af de faktorer, som kan tænkes at være afgørende for resultatet af behandlingen, er brugen af tvang. Det er sandsynligt, at de mænd, som deltager frivilligt er mere motiverede og derfor i højere grad villige til at efterleve behandlingen end mænd, der f.eks. gennemgår en behandlingsdom og dermed er tvunget ind i et behandlingsprogram. Mænd, der melder sig frivilligt har sandsynligvis i højere grad erkendt, at de har et problem, som kræver behandling, og dette kan i sig selv bane vejen for en mere effektiv behandling.

Forskningsoversigten indeholder både undersøgelser, hvor forsøgspersonerne deltager frivilligt, og andre, hvor de voldelige mænd er tvunget med i forsøget. Forskningsoversigtens resultater viser dog ingen klar sammenhæng mellem frivillig deltagelse og positive udsving i behandlingen eller tvungen deltagelse og negative følger af behandlingen.

Anbefalinger til fremtidig forskning

Fordi det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at vurdere den overordnede effekt af kognitiv adfærdsterapi på mænd, der slår deres partner, pointerer forskerne vigtigheden af at undersøge hvilke behandlingsformer, der kan medvirke til at begrænse partnervold.

Den manglende viden på området er et problem, som har direkte konsekvenser for kvinder og familier her og nu. Men også på længere sigt kan en fejlagtig behandling af voldelige mænd føre til en gentagelse af volden. En effektiv behandling nu kan altså forebygge partnervold i fremtiden. Derfor efterlyser forskerne bag forskningsoversigten flere og større effektstudier af behandlingsformer til voldelige mænd i hele verden.

Stort frafald i behandlingen af voldelige mænd

Baseret på interview med Per I. Hensen, psykolog og forskningsansvarlig i Dialog mod Vold.

Når man taler om kognitive former for terapi til mænd, der udøver partnervold, er det vigtigt at skelne mellem *kognitiv adfærdsterapi* og *kognitiv terapi*. Kognitiv adfærdsterapi, som undersøges i forskningsoversigten, er meget udbredt i USA, men anvendes ikke i Danmark. I Danmark og Norden anvendes i stedet den kognitive terapi og andre metoder så som psykodynamisk behandling.

I kognitiv adfærdsterapi arbejder man med principper om straf og belønning for derigennem at ændre de voldelige mænds adfærd, mens man i den kognitive terapi taler om, at voldelige mænd har nogle kognitive forvrængninger, som kommer til udtryk gennem en særlig adfærd. Disse kognitive forvrængninger har rod i basale antagelser om, at det f.eks. ikke er muligt at stole på andre mennesker, og det er sådanne antagelser, man forsøger at ændre gennem den kognitive terapi. Derfor anbefaler Per Hensen, at man i fremtidig forskning undersøger effekten af disse to behandlingsformer hver for sig.

Ifølge Per Hensen dropper 50 % af de mænd, der melder sig frivilligt, ud af behandlingen før tid. Derfor mener han, at det i Danmark også burde være muligt at idømme de voldelige mænd en betinget straf med vilkår om behandling. "Det er noget vi går meget ind for, for det er trist at se på hvor få, der gennemfører behandling." Samtidig mener Per Hensen dog, at det ikke er sikkert, at behandlingen er lige så effektiv for de mænd, som er tvunget i behandling. Men det at kunne idømme en behandlingsdom vil give en mulighed for at kunne behandle nogle af de mænd, som er svære af fastholde; nemlig de antisociale og udagerende. Hvis forslaget bliver godkendt af Justitsministeriet, vil det efter Per Hensens mening være indlysende at sammenligne mænd, der er idømt behandling, med mænd, der melder sig frivilligt til behandling.

Tal fra Dialog mod Vold (DMV) viser, at partnervold er et problem, som findes i alle befolkningsgrupper, og derfor er det vigtigt at finde ud af, hvilken form for behandling, der virker og på hvem. Ifølge Per Hensen er det ikke tilfredsstillende, at der ikke effektmåles mere på dette område. "Normalt er effektmålinger jo ikke inkorporeret i den sociale sektor. Jeg synes helt klart, det er for dårligt, at det ikke er sådan. Det burde vi gøre." Derfor er effektmåling et højt prioriteret område i DMV, hvor man arbejder med en kontrolgruppe for at undersøge, om behandlingen virker.

Per Hensen understreger, at det er vigtigt, at skaffe mere viden om kortvarige behandlingsforløb sammenlignet med behandling med en varighed på et år eller mere. Denne viden, påpeger han, er afgørende for at sikre kvaliteten i det fortsatte arbejde med mænd, der slår deres partner.

Indholdet i denne boks er udtryk for Per I. Hensens holdning.

Fakta om dansk kontekst

- 4 % af alle kvinder i Danmark (ca. 64.000) rapporterer i en befolkningsundersøgelse at have været udsat for fysisk vold i løbet af et år. I to ud af tre tilfælde var det partnervold.
- 0,1 % af alle danske mænd anklages årligt for vold mod kvinder. Det drejer sig om partnervold i ca. halvdelen af tilfældene.
- Der anmeldes årligt lidt over 3.000 tilfælde af vold mod kvinder.
- Ca. 2.000 kvinder flytter hvert år ind på de danske krisecentre.
- Voldsofre på krisecentre anmelder i ca. hvert fjerde tilfælde volden til politiet.

Tilbud til voldsudøvere

- Dialog Mod Vold (København, Odense, Århus)
- Manderådgivningen (Ålborg)
- Alternativ til Vold (Roskilde)

Behandling af voldelige mænd er i Danmark baseret på frivillighed. Ovenstående rådgivnings- og behandlingstilbud er gratis. Institutionerne benytter sig ikke udelukkende af en enkelt metode, men blander behandlingsformer - herunder kognitiv terapi - efter individuelle hensyn.

I de fleste danske fængsler tilbydes behandling i 'anger management', som bygger på kognitive principper og henvender sig til indsatte, der selv ønsker behandling.

Justitsministeriet har indledt drøftelser med Rigsadvokaten og Direktoratet for Kriminalforsorgen om muligheden for at idømme behandling som vilkår for en betinget dom til personer, der dømmes for vold. Hvis ordningen indføres, vil personer, som dømmes for partnervold, udgøre en central målgruppe.

Kilder: Statens Institut for Folkesundhed "Mænds vold mod kvinder - omfang, karakter og indsats mod vold", 2004.

Ligestillingsministeriet "Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008", 2005.

Læs mere

Ligestillingsministeriet: www.lige.dk

Dialog mod Vold: www.dialogmodvold.dk

Alternativ til Vold: www.atv.dk

Manderådgivningen: www.manderaad.dk

Landsorganisationen af Kvindekrisecentre: www.lokk.dk

World Health Organisation (WHO): www.who.int/gender/violence/en/
